

KIESRAAD

BINNENHOF 19 - 'S GRAVENHAGE - TEL. (070) 62 45 81

MINISTERIE VAN
 BINNENLANDSE ZAKEN
 INGEKOMEN
 26 JAN. 1970
 Onderdeel: BB/BO
 Afsender: Rijnmond
 1970 MA 11

Aan
 de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van 2 januari 1970, Ons kenmerk 1 's-Gravenhage, 22 januari 1970.
 nr. B 69/U 3527 Ministerieel 2356

Onderwerp Vaststelling van een
 algemene maatregel van bestuur
 als bedoeld in artikel 6,
 negende lid, van de Wet open-
 baar lichaam Rijnmond.

In antwoord op nevenvermeld schrijven moge de Kiesraad Uwe Excellentie mededelen, dat hij kan instemmen met de strekking van het bij dat schrijven gevoegde ontwerp voor een algemene maatregel van bestuur, gebaseerd op artikel 6, negende lid, van de Wet openbaar lichaam Rijnmond, en met de daarbij horende nota van toelichting. Het ontwerp geeft de Kiesraad slechts aanleiding tot een tweetal opmerkingen.

In artikel 4, eerste lid, ware in plaats van "worden geacht eveneens te gelden" te lezen: gelden eveneens. Voorts verdient het aanbeveling in het tweede lid tussen de woorden "gemeenteraad" en "geldt" in te voegen: , bedoeld in artikel K 8 der Kieswet,.

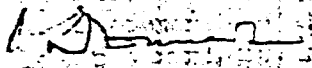
De Kiesraad heeft tevens aandacht geschonken aan de praktische toepassing van de kieswetbepalingen bij de gecombineerde verkiezingen, waarop het ontwerp-besluit betrekking heeft, voor zover dit de gang van zaken in de stembureaus betreft. De Raad heeft zich in verband daarmee laten voorlichten door de heer D. Jansen Verplanke, hoofdadministrateur ter gemeentesecretarie van Rotterdam, die het hoofdstembureau voor de verkiezing van de leden van de raad van Rijnmond bij de uitvoering van de wettelijke bepalingen terzijde staat. Daarbij is de Kiesraad het volgende gebleken.

In onderling overleg tussen de gemeentebesturen uit het gebied van de Rijnmond zullen de stemlokalen aldus worden ingericht, dat het derde lid van het stembureau komt te zitten achter de twee stembussen, welke ingevolge de Kieswet bij deze verkiezingen moeten worden gebruikt. Op beide stembussen zal op

duidelijke wijze worden aangegeven, voor welke verkiezing zij gebezigd worden. Bovendien zal de stembus, bestemd voor de stembiljetten ter verkiezing van de leden van de raad van Rijnmond, geel gekleurd zijn. Deze kleur stemt overeen met die van de buitenzijde der daarin te werpen stembiljetten (artikel 3 ontwerp). Op het deksel van elke stembus wordt een handteller geplaatst, die door het derde lid van het stembureau wordt aangeslagen, zodra een stembiljet in de bus wordt gedeponereerd. Hiermede wordt op praktische wijze voldaan aan het gestelde in artikel I 32, derde lid, laatste volzin, der Kieswet, hetwelk voorschrijft, dat dit lid van het stembureau aantekening houdt van het aantal in de stembus gestoken biljetten. Het lid zal er tevens op toezien, dat de gele stembiljetten in de gele stembus, en de witte stembiljetten in de andere, veelal groengekleurde, stembus worden gestoken. Aldus zal voorkomen kunnen worden, dat stembiljetten in een verkeerde stembus terecht komen.

De Kiesraad is van oordeel, dat door deze maatregelen een goede gang van zaken in de stemlokalen zal worden bereikt en dat geen verdere voorzieningen nodig zijn. De Raad heeft nog wel aandacht geschonken aan de vraag, of ten aanzien van de beoordeling door het stembureau van in een verkeerde stembus gestoken stembiljetten voorschriften moeten worden gegeven. Deze vraag beantwoordt de Raad ontkennend. Onder de tevoren omschreven omstandigheden zal het praktisch niet voorkomen, dat een stembiljet in een verkeerde bus terecht komt. Mocht dit onverhoopt wél het geval zijn, dan dient in overeenstemming met het bepaalde in artikel L 7 der Kieswet een zodanig stembiljet als van onwaarde te worden aangemerkt. Door het als nog voegen van zo'n stembiljet bij die, welke in een andere bus zijn gedeponereerd, zou de vaststelling van de uitslag der beide stemmingen aanzienlijk worden gecompliceerd en vertraagd, hetgeen onder de toch al moeilijke omstandigheden, waaronder deze gecombineerde verkiezingen worden gehouden, moet worden vermeden.

Namens de Kiesraad,

, voorzitter

, secretaris.

een biljet betreft. Is het stipje bijna geheel opgevuld, dan pleegt de stem als geldig te worden beschouwd; bedelt de opvulling meer dan de helft, dan is een gunstige beslissing ook nog wel regel. Is de opvulling geringer, dan beslist het ene stembureau anders dan het andere. Het is gewenst, dat in deze gevallen steeds ten gunste van de geldigheid wordt beslist, zo vaak de bedoeling van de kiezer duidelijk is."

Deze voorschriften zijn voor de beoordeling van de stembiljetten, welke tot opmerkingen aanleiding geven, van zeer veel belang.

Bij de in 1952 gehouden Kamerstemming bleken de stembureaus met de mildere opvatting ten aanzien van de op de stembiljetten voorkomende afwijkingen niet steeds voldoende rekening te hebben gehouden, hoogstwaarschijnlijk wegens onbekendheid met het gewijzigde voorschrift.

Bij circulaire van 28 maart 1953, afd. B.B., nr. 4564, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken hierop de aandacht van de burgemeesters gevestigd met verzoek te bevorderen, dat de stembureaus op de hoogte werden gesteld.

Wij laten hier enkele gevallen volgen, waarin een oordeel wordt gegeven met betrekking tot de vraag, of het stembiljet in een bepaald geval al dan niet van onwaarde verklaard kan worden.

1 Een stembiljet moet van onwaarde worden verklaard, indien het in uiterlijke vorm afwijkt van de bepalingen van de Kieswet of het Kiesbesluit, doordat het b.v. op gekleurd papier is gedrukt, een andere dan rechthoekige vorm heeft, doorschijnend is, enz. (W.B.A., 3031).

2 Wanneer twee verkiezingen tegelijk zouden worden gehouden en het voor de ene verkiezing bestemde stembiljet zou worden aangetroffen in de stembus van de andere verkiezing, moet dat biljet van onwaarde worden verklaard, op grond van artikel L 7, eerste lid (G. 3218; W.N.B.G. 517).

3 Wanneer een gemeente is verdeeld in twee kieskringen en in de stembus van een stembureau in kieskring II wordt een der stembiljetten, die gebezigd zijn in kieskring I, aangetroffen, moet dit stembiljet ongeldig worden verklaard.

4 Een op het stembiljet geplaatste, niet door de wet voorgeschreven handtekening maakt het biljet ongeldig, aangezien dit is een „bijvoeging”, bedoeld in artikel L 7, tweede lid.

5 Indien op het stembiljet de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau niet „gedrukt”, doch „gestempeld” zou zijn, behoeft dit niet tot gevolg te hebben, dat het stembiljet van onwaarde wordt verklaard.

6 Een stembiljet, waarop — ten gevolge van een fout van de drukkerij — de naam van één der kandidaten ontbreekt, is ingevolge artikel L 8, eerste lid, ongeldig, omdat daarop niet de, d.i. alle, door het hoofdstembureau geldig verklaarde lijsten van kandidaten voorkomen. (G.S. Noord-Brabant 19 augustus 1935, G. 4380).

7 Een stembiljet, waarop in geen enkel stemvak het witte stipje rood is gemaakt, doch waarop wel achter de naam van een kandidaat een streep is gezet, moet ongeldig worden verklaard op grond van het